

ВПЛИВ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

В.П. Ключан, кандидат економічних наук, доцент

Н.І. Костаневич, кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський державний аграрний університет

У статті на матеріалах сільськогосподарських підприємств Миколаївського району проведено аналіз структури капіталу і визначено її вплив на фінансовий стан підприємства.

Ключові слова: *структура, власний капітал, залучений капітал, фінансовий стан.*

Постановка проблеми. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності, в т.ч. від фондівіддачі, продуктивності праці, рентабельності виробництва, раціонального розміщення засобів підприємства, а також від структури капіталу, тобто співвідношення власних та залучених джерел фінансування. Негативним фактором, що характеризує погіршення структури капіталу та підвищення ризику втрати фінансової стійкості, є перевищення частини позикових коштів та її збільшення. Це відбувається через збитковість багатьох видів продукції, у т.ч. тваринництва, так як власний капітал більшості сільськогосподарських підприємств формується в результаті нерозподіленого прибутку.

Аналіз останніх досліджень. Питання аналізу фінансового стану підприємства були предметом дослідження таких відомих вчених, як І. Бланк, К. Измайлова, М. Дем'яненко, А. Ковальов, А. Шеремет та ін. Але в працях цих вчених здебільшого розглядалися теоретичні питання проведення аналізу фінансового стану або наводився аналіз на прикладі окремого підприємства, області чи республіки. Наша мета – розглянути один з напрямків фінансового аналізу на прикладі декількох підприємств району.

Мета статті. Проведення аналізу структури капіталу і діагностики фінансового стану декількох сільськогосподарських підприємств Миколаївського району Миколаївської області.

Викладення основного матеріалу. Дослідження джерел фінансування як основи формування активів є важливим завданням аналізу фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства – це економічна категорія, що відбиває стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність до саморозвитку. У процесі операційної діяльності підприємства відбувається безперервний процес кругообігу капіталу, змінюється структура засобів і джерел їхнього формування, наявність і потреба у фінансових ресурсах і як наслідок – фінансовий стан підприємства.

Дані щодо складу та структури джерел формування засобів сільськогосподарських підприємств Миколаївського району Миколаївської області у **2009** р. надаються в табл. 1.

Коментуючи дані табл. 1, можна відмітити, що в усіх підприємствах, крім ТОВ «Надбузьке», засоби формуються за рахунок власного капіталу, питома вага якого коливається від **43,5%** в ТОВ «Надбузьке» до **95,4%** в ДП «Степове». Складається власний капітал в КСП «Сонячне» і ДП «Степове» переважно із статутного капіталу, в ТОВ «Надбузьке» і ТОВ «Ковалівка» – з нерозподіленого прибутку. Питома вага нерозподіленого прибутку в ВАТ «Радсад» – **33,8%**, у КСП «Сонячне» замість нерозподіленого прибутку – непокритий збиток в сумі **1252,0** тис. грн.

Залучений капітал здебільшого складається з поточних зобов'язань. Довгострокові зобов'язання були лише в ВАТ «Радсад» (їх питома вага в сумі власних і позикових коштів складала **17,6%**) та КСП «Сонячне» (**2,7%**). Слід відмітити, що довгострокові зобов'язання склалися не з кредитів банків, а з інших довгострокових зобов'язань.

Склад та структура джерел формування засобів сільськогосподарських підприємств Миколаївського району Миколаївської області у 2009 році

Джерела засобів	ТОВ «Надбузьке»		ТОВ «Ковалівка»		ДП «Степове»		ВАТ «Радсад»		КСП «Сонячне»	
	Сума, тис. грн	СТРУКТУРА, %	Сума, тис. грн	СТРУКТУРА, %	Сума, тис. грн	СТРУКТУРА, %	Сума, тис. грн	СТРУКТУРА, %	Сума, тис. грн	СТРУКТУРА, %
Власний капітал	389	43,5	1658,6	51,8	56376	95,4	28479	60,4	3589	71,0
в т.ч.:										
статутний капітал	22,0	2,5	23,7	0,7	49963	84,5	129,0	0,3	4841	95,7
нерозподілений прибуток, непокритий збиток (-)	367	41,0	1634,9	51,0	4726	8,0	15943	33,8	-1252	-24,7
Довстрокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	8304	17,6	139	2,7
в т.ч.:										
інші довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	8304	17,6	139	2,7
Поточні зобов'язання	506	56,5	1544,9	48,2	2715	4,6	2880	6,1	1330	26,3
в т.ч. короткострокові кредити банків	-	-	200	6,2	-	-	-	-	-	-
кредиторська заборгованість	274	30,6	1171,1	36,5	2650	4,5	2722	5,8	1292	25,5
інші поточні зобов'язання	232	25,9	173,8	5,4	65,0	0,1	158,0	0,3	38	0,8
Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-	7518	11,9	-	-
Разом власних та позикових коштів	895	100,0	3203,5	100,0	59091	100,0	47181	100,0	5058	100,0

Поточні зобов'язання здебільшого складаються з кредиторської заборгованості. Найбільша питома вага кредиторської заборгованості в загальній сумі джерел фінансування в ТОВ «Ковалівка» (36,5%), ТОВ «Надбузьке» (30,6%), КСП «Сонячне» (25,5%). Низька питома вага кредиторської заборгованості в ДП «Степове» (4,5%), тому що на 95,4% це підприємство фінансується за рахунок власних джерел та у ВАТ «Радсад» (5,8%), тому що в цьому підприємстві питома вага власного капіталу складає 60,4%, довгострокових зобов'язань 17,6%, доходів майбутніх періодів 15,9%.

Структура джерел формування майна в кожному з підприємств індивідуальна. Причому, в ТОВ «Надбузьке», ТОВ «Ковалівка» і ДП «Степове» складається лише з власного капіталу і поточних зобов'язань, в КСП «Сонячне» – з власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань, у ВАТ «Радсад» – з власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань і доходів майбутніх періодів.

Структура джерел формування майна впливає на фінансовий стан підприємства, який може бути стійким, нестійким та кризовим.

Для діагностики фінансового стану використаємо метод «ККК», розроблений на кафедрі економічного аналізу і аудиту Миколаївського державного аграрного університету [1].

Діагностика фінансового стану сільськогосподарських підприємств Миколаївського району показала, що в ТОВ «Надбузьке» і КСП «Сонячне» критичний фінансовий стан. В ТОВ «Ковалівка» і ВАТ «Радсад» фінансовий стан нестійкий. Лише в ДП «Степове», яке на 95,4% фінансується за рахунок власних джерел, фінансовий стан абсолютно стійкий.

Для покращення фінансового стану потрібно КСП «Сонячне» покращити платоспроможність і фінансові результати, ТОВ «Ковалівка» і ВАТ «Радсад» – підвищити платоспроможність, ТОВ «Надбузьке» – покращити платоспроможність та структуру капіталу, а саме, підвищити питому вагу власного капіталу, щоб підприємство стало незалежним від зовнішніх джерел фінансування. Підвищити питому вагу власного капіталу можна за рахунок покращення виробничої та фінансової діяльності.

**Діагностика фінансового стану
сільськогосподарських підприємств Миколаївського
району у 2009 році методом «ККК»**

Підприємства	Бальна оцінка, балів					Загальна кількість балів	Діагностика фінансового стану
	коефіцієнт автономії	коефіцієнт абсолютної ліквідності	коефіцієнт покриття	коефіцієнт швидкої ліквідності	рівень рентабельності активів		
ТОВ «Надбузьке»	0	0	20	0	20	40	критичний
ТОВ «Ковалівка»	20	0	20	0	20	60	не стійкий
ДП «Степове»	20	20	20	20	20	100	абсолютно стійкий
ВАТ «Радсад»	20	0	20	0	20	60	не стійкий
КСП «Сонячне»	20	0	20	0	0	40	критичний

Висновки. Дослідження показало залежність фінансового стану від структури капіталу. Підприємство з найвищою питомою вагою власного капіталу (ДП «Степове») має найстійкіший фінансовий стан. Два господарства (ТОВ «Ковалівка» і ВАТ «Радсад») мають нестійкий фінансовий стан, вони мають порівняно низьку питому вагу власного капіталу – **51,8%** та **60,4%** (при нормативі більш **50%**). Два підприємства (ТОВ «Надбузьке» і КСП «Сонячне») мають критичний фінансовий стан. Питома вага власного капіталу в ТОВ «Надбузьке» **43,5%**, тобто нижче нормативу. В КСП «Сонячне» на кінець **2009** р. питома вага власного капіталу склала **71,4%** (за рахунок статутного капіталу, тому що господарство в останні три роки отримує від господарської діяльності збитки і сума непокритого збитку дорівнює **1252,0** тис. грн). Тобто у нинішніх умовах виживають підприємства, які переважно фінансуються за рахунок власного капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клочан В. П. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства / В. П. Клочан, В. В. Клочан, Н. І. Костаневич, А. Г. Костирко // Економіка АПК. — 2008. — № 7. — С. 54—56.